مدیریت شهری
شماره ۵۵ تابستان ۹۸
No.55 Summer 2019
۱۷۳-۱۸۸
زمان دریافت مقاله: ۱۳۹۷/۱۰/۱۷ زمان پذیرش نهایی:۱۳۹۸/۴/۱۷

بررسی تاثیر مراکز تفریح –ورزشی (باشگاه جوانان) در تبدیل شهر خوابگاهی کرج به شهر خودکفا (رویکرد پایداری اجتماعی)

اشرف السادات مدرسی -دانشجوی دکترای معماری، گروه معماری، دانشکده هنر، واحد ساوه، دانشگاه آزاد اسلامی، ساوه، ایران

سیروس باور*- دانشیار، دکترای معماری، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

مهرداد جاویدی‌نژاد -استادیار، دکترای معماری، واحد تهران مرکز، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

مسئله اصلی این پژوهش بررسی تاثیر مراکز تفریحی و ورزشی در تبدیل شهر کرج به شهری خودکفا با رویکرد پایداری اجتماعی است. این پژوهش در زمره پژوهش های کمی قرار می‌گیرد و از لحاظ هدف یک تحقیق کاربردی و از نظر نوع و ماهیت یک تحقیق توصیفی می‌باشد. با توجه به تخصصی بودن موضوع از روش، پرسشنامه بهره گرفته شده و همچنین برای گردآوری و تدوین ادبیات مربوط به موضوع و بررسی سوابق پژوهش، از روش کتابخانه‌ای و فیش برداری استفاده شد. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه افراد (باشگاه جوانان) شهر کرج بوده و برای تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران محاسبه شده شامل ۳۸۴ مورد ودر نهایت پرسشنامه‌ها بین افراد توزیع و سپس مطالب گردآوری شده در پرسشنامه‌ها براساس نرم افزار SPSS مورد تحلیل و بررسی قرارگرفت. همچنین برای تعیین روایی پرسشنامه‌ها، از شاخص نسبت روایی محتوایی (CVR) و شاخص روایی محتوایی (CVI) و در نهایت برای تعیین پایایی پرسشنامه‌ها از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. نتایج این پژوهش نشان میدهد که سرمایه گذاری بر روی فعالیت های ورزشی و تفریحی در شهر کرج با بهبود وضعیت نیازهای اساسی، منابع اجتماعی، فرصت های برابر، مشارکت، استمرار و نیازهای فرهنگی باعث بهبود و خودکفایی شهر کرج می‌شود.

واژگان کلیدی: شهر خوابگاهی، کرج، پایداری اجتماعی

Impact of Recreational-Sport Centers (Youth Club) on Converting Karaj Dormitory Town to Self-Sufficient City (Social Sustainability Approach)

Abstract

The main objective of this study was to examine impact of recreational-sport centers in converting Karaj City in Iran to a self-sufficient town with social sustainable approach. This was a quantitative study. In addition, this was an applied research in terms of objective and a descriptive study in terms of nature and type. Since the research subject was specialty, questionnaire was used and to collect and codify literature related to the topic and research background, library and note-taking methods were employed. Statistical population of study comprised all of individuals (youth club) living in Karaj; Cochrane formula was used to measure sample size (n=384). Ultimately, questionnaires were distributed among individuals then the data collected from questionnaires were analyzed through SPSS Software. To determine validity of questionnaires, content validity ration (CVR) and content validity index (CVI) were used. To determine reliability of questionnaire, Cronbach's alpha coefficient was employed. Research results demonstrate that investing in recreational and sport activities in Karaj improved status of basic needs, social resources, equal opportunities, participation, cultural needs and continuum leading to progress and self-sufficiency of Karaj.

Keywords: Dormitory Town (Commuter Town), Karaj, Social Sustainability

* نویسنده مسئول مکاتبات، شماره تماس: ۰۹۳۶۷۱۸۶۰۲۸ ، رایانامه: sirous.bavar@gmail.com

مقدمه

اوایـل نیمـه دوم قرن بیسـتم، تجدیدنظـر در خصوص بسـیاری از آمـوزه هـای گذشـته را بـه همراه داشـت.از جملـه مقولاتـی چـون تعادل بخشـی بـه سـرزمین به لحـاظ جلوگیـری از عـدم تعـادل هایـی کـه می‌توانـد منجـر به بـروز تغییرات رادیکال شـود، تغییراتی که هر کشـور به دلائـل ویژه خود، خواهان اجتنـاب از آن بود. در ایـن بازنگـری ها هم به بررسـی نظام های شـهری و سـازماندهی فضایـی سـکونتگاه هـا می‌پرداختند و هم بـه موضـوع اندازه شـهر در قالب نظریه هـا، راهبردهای توسـعه ملـی و منطقـه‌ای اندیشـیده می‌شـد (امکچی، ۱۳۸۳، ۱۲)

مطالعات انجام شـده نشـان می‌دهد، بیشـتر کشورهای در حـال توسـعه از رونـد توسـعه فضایی سـکونتگاه ها و نحـوه توزیـع منطقـه‌ای جمعیـت و فعالیـت هـای اقتصـادی خـود ناراضی بـوده (زبردسـت، ۱۳۸۳، ۳) و به منظور مدیریت رشـد شـهری و مشـکلات ناشـی از آن، بـر سیاسـت هایـی از جملـه: برنامـه هـای تنظیـم خانـواده، توسـعه روسـتایی، تنظیـم آهنـگ مهاجـرت روسـتائیان بـه شـهرها، محدودیـت رشـد شـهرهای بزرگ، توسـعه شـهرهای میانه اندام، و توسعه شهرهای جدیـد اتکا نموده‌انـد (آتش و همـکاران ، ۱۹۹۸، ۱۲). در ایـن میـان، هر کـدام از کشـورهایی که از سیاسـت توسـعه شـهرهای جدیـد پیـروی نمـوده و آن را از فکر بـه عمـل درآورده؛ یـا از آن بـه عنوان ابـزاری در جهت رفـع مشـکلات سـایر نقـاط سـرزمین خـود اسـتفاده کـرده یـا بـدان، چـون انگیـزه‌ای بـرای تجدیـد حیات اقتصـادی مناطقـی کـه دچار رکـود اقتصادی شـده‌اند و توسـعه نواحـی هرگـز توسـعه نیافتـه کشـور خـود نگریسـته است(دانشـپور، ۱۳۸۷، ۸۲).

روند رو به رشـد شهرنشـینی در دهه های اخیر، همگام بـا مهاجرت های شـدید روسـتا - شـهری و همزمان با سـیر تحـولات اقتصـادی- اجتماعـی و سیاسـی، باعث ایجـاد الگـوی نامتوازن نظام شـهری و تجمـع و تمرکز جمعیـت و فعالیت هـای مهم اقتصـادی در چند قطب عمـده و شـکل گیـری آرایـش فضایی ویـژه‌ای گردیده کـه مؤیـد حاکمیـت پدیـده ماکروسـفالی بـر نظـام شـهری ایـران (نظریـان، ۱۳۷۴، ۹۲) و پیدایش شـبکه زنجیـره‌ای در توزیـع فضایـی کشـور و از بیـن رفتـن شـبکه کهکشـانی می‌باشـد (سرمسـت و زالی، ۱۳۸۹، ۱۵۱).

بـر ایـن اسـاس، بسـیاری از شـهر هـای جدیـد ایجـاد شـده، بـه تبـع از خاسـتگاه آن در کشـور انگلسـتان و تفکـر ایـده آلیسـتی باغشـهرها اخـذ شـده و ایـران از جملـه کشـورهایی اسـت کـه بـرای تعـداد زیـادی از کلانشـهرهای کشـور، شـهر هـای جدیـد بـا کارکـرد سـرریز جمعیـت تعریـف و اجرایی کرده اسـت (زیاری، ۲۰۰۰، ۸۲). بررسـی هـای انجام شـده نشـان می‌دهد کـه بـه جـز شـهرهای جدیـد اندیشـه، بهارسـتان و پولادشـهر(با تحقـق بیش از ۷۵ درصـد جمعیت پیش بینـی شـده) سـایر شـهرهای جدیـد احـداث شـده با عـدم موفقیـت در جـذب جمعیـت روبـرو بوده‌انـد. حـال آنکـه بسـیاری از این شـهرها همچنـان در ایجاد سـکونت و نـه صرفا اسـتراحت و خـواب برای سـاکنان خـود موفـق بودنـد و بـی هیـچ شـک و تردیـد شـهر کـرج را بایـد بزرگتریـن شـهر بـا این مسـاله دانسـت. امروزه علی رغم پیشـرفت های وسـیع و گسـترده شهر کرج و ایجاد مشـاغل و خدمات بسـیار زیاد در توسـعه هـای جدیـد تا حـدی سـایه خوابگاهـی بـودن در این شـهر بـه نسـبت زمـان گذشـته برداشـته شـده اسـت امـا بـا ایـن حـال همچنان شـهر کـرج در تولید شـغل و نگهداشـت سـاکنان خـود در طـول روز با مشـکلاتی عدیـده‌ای مواجـه است،شـهرهای خوابگاهی متاسـفانه بـا عنوانـی کـه بـه آنها اطـلاق شـده از دید مسـئولان و تصمیـم گیـران دولتی و شـهری مغفول مـی مانند و از همیـن رو رونـد توسـعه در شـهرهای جدید برخلاف آپارتمـان سـازی در آن، بسـیار کنـد و گاه آزاردهنـده اسـت بـه طوریکـه اکثـر خانـواده هـای مهاجـر بعـد از اینکـه بـه ثبـات اقتصـادی مـی رسـند، مجـددا بـرای زندگـی بهتـر و اسـتفاده از خدمـات شـهری مطلـوب بـه شـهرهای بـزرگ بـاز می‌گردنـد. همچنیـن زمینـه هـای اشـتغال در شـهرهای جدید بسـیار اندک اسـت

و همین مسئله سبب می‌شود تا تردد و رفت و آمد در شهرهای بزرگ با ایجاد شهرهای جدید نه تنها مرتفع نشود بلکه، تشدید شده و بر حجم سفرهای درون شهری بیفزاید. حال این سؤال ها مطرح می‌شود که:

علت خوابگاهی شدن شهری نظیر کرج چیست و سرمایه گذاری در حوزه های ورزشی تا چه اندازه می‌تواند جلوی این مساله را بگیرد؟

مبانی نظری

علی رغم پیشرفت های علمی بشر امروزی, هنوز عوامل زیادی هستند که سلامت انسان ها را مخصوصا سلامت روانی ان ها را تهدید می‌کند. محیط کالبدی که توسط خود انسان ساخته شده است هم می‌تواند از عوامل تهدید کننده باشد. شتابزدگی بی سابقه درزندگی بشر امروزی باعث تغییرات در نحوه زندگی و کار و استراحت و همچنین کیفیت فضای زندگی شده است.و چنانچه نیازها و خواسته های روانی به خوبی تشخیص داده نشودو درکالبد پیاده نشود، نقش مخربی در سلامت روانی جوانان دارد (ابراهیم زاده و همکاران، ۱۳۸۳، ۵۴). افزایش جمعیت،مهاجرت به شهرها، مخصوصا مهاجرت به کلان شهرها، مشکلات فراوانی از جمله: بهداشت،آلودگی صوتی بصری، حمل و نقل، مشکلات اقتصادی، تعارض اجتماعی و....را به همراه خواهد داشت. در کنار این تنش ها، سلامت اعصاب و روان شهروندان مخصوصا جوانان به مخاطره افتاده است.انسان امروز تبدیل به یک ماشین ۴ چرخ برای امرار معاش زندگی شده که حتی گاهی مصافت طولانی بین محل کار و زندگی طی می کند.ترافیک و رفت و امد های طولانی بین محل کارو محل زندگی،یکی از عوامل خستگی و تنش های روانی انسان است (استروفسکی، ۱۳۸۷، ۲۱). در دهه های اخیر شاهد گذار جامعه از شرایط سنتی به وضعیت مدرن هستیم و این تحولات،الگوهای رفتاری متفاوتی برای نسل جوان در امر فراغت به وجود اورده است. اوقات فراغت نه‌تنها در ایران و نه‌تنها در عصر ما که از دیرباز جزو دغدغه‌های تمام جوامع بوده است اما در هر جامعه‌ای به فراخور فرهنگ و آداب و سنن، همچنین ویژگی‌های سرزمینی این اوقات فراغت به سمتی می‌رفته است (اعتماد، ۱۳۹۱، ۲). این دغدغه، یعنی نحوه گذراندن اوقات فراغت طی سالیان گذشته تاکنون دستخوش تغییرات زیادی شده است. این نگاهی است به اوقات فراغت از گذشته تا امروز. تفریح نه به معنای گذران اوقات بیهوده و نه مشغولیت صرف، بلکه خستگی‌ها را کنار زدن و استعدادها را به کار داشتن است. بنابراین ضروری است که در مورد اوقات فراغت و چگونگی گذراندن آن حساس باشیم.فراغت یعنی زمان اسودگی از کار یا ارامش و راحتی و یا زمانی که با شوق و رغبت به کار دلخواه پرداختن که باعث شادی و بروز استعداد های نهفته می‌شود.در این پژوهش ازگروه های سنی به گروه جوانان و در امر فراغت به مقوله ورزش و تفریح در قشرمتوسط و از مکان جغرافیایی به شهر کرج پرداخته می‌شود (اعتماد، ۱۳۷۶، ۵۴۹)

کرج شهری کشاورزی بوده و در جنوب و غرب ان دارای باغ های متعددی می باشد که در ابتدا به گسترش شهر تهران کمک کرده است لذا با احیای کشاورزی و برنامه ریزی ان یک گام به سمت خودکفایی می‌توان پیش برد. شهر کرج به عنوان شهری که در نزدیکی پایتخت است، روزانه با مهاجرت های فراوانی که برای سکونت به انجا امده‌اند مواجه می باشد.نیمی از این افراد برای گذران زندگی برای کار به تهران رفت و آمد می کنند (پوراحمدی، ۱۳۸۰، ۹۹). و این امر باعث گردیده که کرج با جمعیت ۲ میلیونی خود تبدیل به خوابگاه شده است که روزانه افراد برای کار به تهران مهاجرت کرده و برای خواب دوباره به ان بازمیگردند.کرج به طور کلی وابسته به تهران شده و با توجه به اینکه امکانات تفریحی بیشتر و مناسب تری هم در پایتخت است،افراد ترجیح می دهند حتی برای تفریح و اوقات فراغت هم از کرج خارج

شوند .
مهمترین عامل در کاربری اراضی تقسیم (مکان و فضا) است، بنابر این کاربری اراضی شهری مجموعه ای هدفمند از فعالیت هایی است که محیط مصنوع سامان می بخشد، تقسیم نا عادلانه کاربری مهمترین مسئله است که ذهن همه را به خود مشغول کرده است (تبریزی، ۱۳۸۴، ۵۴). شهر کرج به دلیل ویژگی مکانی خود و مجاور بودنش با تهران با شیوه خاصی از شهر نشینی مواجه گردیده است. (حسامیان و همکاران، ۱۳۸۸، ۹۰).
کرج شهری که تا پیش از دهه چهل شمسی به‌عنوان اقامتگاه سلاطین و منطقه ییلاقی پایتخت-نشینان شناخته می‌شد، به‌یک‌باره تغییر ماهیت داد و گسترش آن فزونی گرفت. گسترشی که با پذیرش مهاجران شروع شد و با تبدیل‌شدن به استراحتگاه کارمندان و شاغلان پایتخت ادامه یافت. در این گزارش بناست پیامدهای این تحولات را مرور کنیم. پدیده مهاجرت از روستا به شهر که مختص کشورهای درحال‌توسعه شناخته می‌شود، طی چند دهه اخیر در کشور چنان وسعت پیدا کرده که بسیاری از شهرهای کوچک تبدیل به کلان‌شهر شده به طوری که ظرفیت خیلی از این کلانشهرها به مرحله اشباع رسیده است. با پر شدن ظرفیت کلانشهرها مهاجرت معکوس از این مناطق به روستاها و شهرهای تازه تأسیس حومه شهرها گسترش یافت و پدیده حاشیه نشینی را با معضلات فراوان رقم زده است که کلانشهر کرج هم از این معضل بی نصیب نمانده است (دانشپور، ۱۳۸۳، ۴۴).
مهاجرت معکوس که در غالب کشورهای اروپایی به‌عنوان یک پروژه برای برون‌رفت از بحران بالا رفتن جمعیت شهرهای بزرگ به کار گرفته‌شده تا معضلات کلان‌شهرها را برطرف کند، در کشور ما به‌صورت یک اجبار و مقابله خودجوش در حال شکل گیری است. در کنار گسترش پدیده مهاجرت، معضلات نوظهوری در شهرهای مقصد به وجود آمد که پیامدهای آن فوریت‌های مدیریتی بسیاری نیاز داشت (رفیعی، ۱۳۸۶، ۴۵). برای مثال شهر کرج بعد از سه دهه مهاجرت‌پذیری امروزه با بحران کمبود انرژی و منابع اولیه مواجه است که برای برون‌رفت از این بحران لازم است به‌جای مقابله، مسئولان مدیریت این مسئله را به دست بگیرند. در این شرایط پدیده مهاجرت بالاجبار وضعیتی را به وجود آورده که خانوارهای ساکن کرج ترجیح می‌دهند برای ادامه زندگی به شهرهای اطراف کرج مهاجرت کنند. همچنین بحران های ناشی از خدمات، اشتغال، تفریح و سایر نیازهای سکونتی افراد باعث شده است تا طیف بسیار گسترده‌ای که عموما کارگران و اقشار کم درآمد جامعه هستند هر روز با استفاده از مدهای حمل و نقلی کرج را به قصد تهران ترک نموده و در ساعات پایانی شب به این شهر بازگردند که همین مسئله بیانگر تقلیل جایگاه این شهر برای طیف گسترده‌ای از ساکنانش به یک خوابگاه می‌باشد (رهنمایی، ۱۳۸۵، ۹۹).
شهرهایی که نزدیک شهر های بزرگ و کلانشهرها نضج می یابند ساکنین این شهرها طی روزدر شهرهای مجاور کار می‌کنند و شب ها به خانه بر می‌گردند .در واقع ساکنین شهرهای خوابگاهی در جایی غیر از محل سکونت خود اشتغال دارند. یکی از دلایل به وجود امدن شهرهای خوابگاهی, بالا بودن هزینه زندگی,به ویژه قیمت زمین و مسکن در شهرهای بزرگ و ترافیک دومین عامل مهم ان است.ساکنین شهرهای خوابگاهی عمدتا مهاجرانی هستند (زبردست، ۱۳۸۹، ۱۲۱) که از نقاط مختلف کشور برای اشتغال به شهرهای بزرگ,به ویژه پایتخت مهاجرت می‌کنند. و به دلیل بالا بودن هزینه اقامت در آنها,به شهرهای اطراف می روند ودر انجا اسکان می یابند که در میان انها کارمندان و زوج های جوان و تهران گریزهای دیده می‌شود که می‌خواهند از پایتخت بی بهره نباشند. (حسامیان و همکاران، ۱۳۸۸) برخی از شهرهای کوچک و بزرگ اطراف تهران که در دوران پس از

انقلاب با رشد جمعیت قابل توجهی مواجه بوده‌اند, نمونه‌ای از شهرهای خوابگاهی هستند که در میان انها نقش خوابگاهی کرج برجسته است. با توجه به این مسایل،لازم است تصمیماتی اتخاذ گردد که این شهر به عنوان یکی از مهمترین شهرهای نزدیک به پایتخت به صورت خودکفا و مستقل عمل کند و احتیاجات خود را تامین کند و کمی این رفت و امد هارا کمتر کند (زیاری، ۱۳۸۶، ۹۰). در این بین اوقات میانی بین کار و استراحت مطرح می شود جایی که فارغ از هر چه استرس کاری و تنش های جامعه سپری کند جایی برای تخلیه واضطراب و استرس روحی،تا به فعالیت های مورد علاقه خود بپردازد (زیاری، ۱۳۸۷، ۵۶).

شبانه روز انسان به ۳ زمان تقسیم می‌شود: زمان زیستی مثل خواب,خوراک و مراقبت های بهداشتی (۱۰ ساعت) زمان تامین معاش, همچون کار کردن و رفع نیازمندیهای اقتصادی (۹ ساعت) و بلاخره وقت ازاد یا زمان باقیمانده که حدود ۵ ساعت در روز است همان اوقات فراغتی که فرد به میل خویش به انواع فعالیت های فراغتی مورد علاقه خود می‌پردازد. انواع رشته های ورزشی پر کننده اوقات فراغت مردم می‌باشد. ورزش بایستی بخشی از تفریحات سالم روزمره انسان قرن حاضر گردد. در یک تحقیق سهم ورزش در گذران اوقات فراغت مطرح گردید که ۵۶ درصد از دختران و ۷۴ درصد از پسران در اقات فراغت ورزش می‌کنند (اعتماد، ۱۳۷۶). برای گروه جوانان گروه سنی ۱۸-۳۵ سال با تقاضاها و خواسته های متفاوت، یکی از فضاهای تفریحی، فضاهای تفریحی –ورزشی بوده است جایی که با دوستان یا خانواده خود ساعاتی از روز را در فضایی امن و مناسب و صمیمی بگذارند.جایی که علاوه بر ورزش و تندرستی، نیاز تعامل اجتماعی انها را حل کند (کلاب جوانان) محلی برای ورزش تفریح و سرگرمی-مکث و تامل- اکتشافات و تعامل و دیدار و گزینش تا در پس تنش ها و دغدغه های روزانه –رفع خستگی ناشی از کارو دوری از فعالیت های تکراری و تحقق ازادانه توانایی فردی، جایی برای ارامش باشد. در این روند برای اوقات فراغت این گروه،مرکز تفریحی –ورزشی توصیه می شودکه با توجه به نیاز ان ها عمل کند و در اخر اینکه همچین فضاهایی تا چه اندازه در پایداری و خود کفایی شهر کرج تاثیر داشته است. این پژوهش در بالا بردن توانایی معماران جهت شناخت و طراحی محیطی مناسب جهت ارضای فعالیت فراغتی جوانان وپایداری اجتماعی پیش می رود (صرافی، ۱۳۹۶، ۲۱).

با توجه به اهمیت اوقات فراغت در زندگی جوانان و همچنین نظر به مسئله خوابگاهی بودن شهر کرج، در نتیجه هدف اصلی این پژوهش این است که با پرداختن به مقوله تفریح و سرگرمی مخصوصابرای گروه جوانان و رفتارها و هنجار های انها و همچنین با عوامل تاثیر گذار در طراحی، بتوان در پایداری اجتماعی واستقلال شهر کرج گام برداشت (قربانی، ۱۳۸۶، ۸۸) .بدین ترتیب شناسایی تاثیر مراکز تفریحی ورزشی در خودکفایی شهر کرج هدف اصلی این پژوهش را شکل داده و شناسایی نقش مراکز تفریحی ورزشی (باشگاه جوانان) در گذراندن اوقات فراغت هدف فرعی آن را. آنچه ما را در این تحقیق به خود مشغول می‌کند، بررسی چگونگی نگرش به اوقات فراغت و شیوه مصرف گرایی، خاصه در این زمان، به خصوص تاثیر آن در جامعه و خودکفایی شهر و رابطه جوانان با اوقات فراغت و شیوه های استفاده از آن است. این روند بررسی اجمالی بر مبحث " اوقات فراغت" در شهر خوابگاهی کرج و چشم اندازهای اجتماعی و اقتصادی آن دارد. در همین راستا با توجه به پژوهش های صورت گرفته توسط حاتم نژاد و همکاران (۱۳۹۲) عمده مشکلات شهرهای خوابگاهی به صورت زیر می‌باشد:

در سویی دیگر مفهوم توسعه پایدار در عین سادگی ظاهری آن از پیچیدگی فوق العاده‌ای برخوردار است که باعث شده تعریف ها و تفسیرهای گاه بسیار دور از ذهنی برای آن ارائه گردد. ابهام مفهومی و

معضولات	توضیحات
معضلات اجتماعی	عدم قطعیت در پیش بینی تعداد و گروه بندی جمعیتی در شهرهای جدید که منجر به عدم قطعیت در پیش بینی تمایلات و انتظارات فراغتی ساکنان شهرهای جدید شده است؛ ضعف تنوع اجتماعی- اقتصادی در بین ساکنان شهرهای جدید؛ فقدان یکپارچی و همبستگی اجتماعی؛
معضلات اقتصادی	نبود بودجه های فراغتی لازم؛ کمبود فضاهای فراغتی؛ عدم پخشایش مناسب فضاهای فراغتی؛ مغرون به صرفه نبودن فضاهای فراغتی؛
معضلات فنی و مهندسی	فقدان تمرکز خدمات و امکانات؛ فقدان جذابیت فضاهای فراغتی؛ فقدان به روزینگی فضاهای فراغتی جدید؛
معضلات مدیریتی	نبود برنامه‌ای جامع برای انتقال پروژه های فراغتی از مادرشهرها به شهرهای حاشیه‌ای؛ ضرورت بهره گیری از خودروی شخصی در دسترسی به فضاهای فراغتی و ضعف سیستم حمل و نقل عمومی

چندوجهی بودن توسعه پایدار و نیز علایق گوناگون مفسران این مفهوم که مربوط به بین رشته‌ای بودن آن است باعث تنوع در تعاریف گردیده، به گونه‌ای که تا اوایل دهه ۱۳۳۰ بیش از ۱۰ تعریف از توسعه پایدار ارائه شده است. به عنوان مثال ترنرمعتقد است که سیاست توسعه پایدار در پی حفظ میزان قابل قبولی از رشد درآمد سرانه بدون هدر دادن ذخیره سرمایه ملی یا ذخیره منابع زیست محیطی است (آتشی و همکاران، ۱۹۹۸، ۸۷).

باملاحظه بحث های نظری مطرح شده، چنین به نظر می رسد تلاش هایی که تاکنون برای تبیین پایداری اجتماعی صورت گرفته منجر به اجماعی در این زمینه نگردیده و موفقیت چندانی در این خصوص حاصل نشده است. مشکل اصلی، تعریف ارزش های اجتماعی یا سرمایه اجتماعی در رویکردهای مختلف برای نهادها و کشورهاست (قرخلو، ۱۳۹۲، ۵۴). اما موضوعی که در مورد آن اتفاق نظر وجود دارد ضرورت نهادینه کردن رویکرد اجتماعی در سیاست گذاری ها و رویه هاست. تجربیات بانک جهانی در کشورهای مختلف نشان داده است که از هر طریقی بدون نهادینه کردن دیدگاه اجتماعی در سیاست گذاری توسعه و رویه های انتخاب شده، توفیقات به دست آمده تنها ممکن است موقتی باشند (هیراسکار، ۱۳۷۶، ۵۴). شاخص عبارت از هر چیزی است که نشانه‌ای از وضعیت یا ویژگی های کلیدی یک سیستم را در اختیار قرار دهدمرلن، ۱۳۹۵، ۶۶). شاخص سازی در حوزه پایداری اجتماعی با مشکلاتی مواجه است ازجمله فقدان وضوح مفهومی، مدیریت پیچیدگی مفهوم و شائبه غربی بودن (ترنر، ۱۹۹۸، ۱۰۱). با توجه به دیدگاههای نظری مطرح شده، پایداری اجتماعی با ویژگیهای متنوعی،تعریف و شاخص سازی شده است. در تعدادی از منابع، شاخص های پایداری اجتماعی مشتمل است بر انتخاب شخصی سبک زندگی، رضایت از نیازهای اولیه، سیستم امنیت اجتماعی قابل اعتماد و کارا، فرصت های برابر در مشارکت دموکراتیک و توانایی ابتکارات اجتماعی و انتخاب نوع شغل. علاوه براین، دو معیار اقتصادی مطرح شده است که با پایداری اجتماعی مرتبط است. حمایت از نیازهای مادی و اشتغال کامل، امنیت اجتماعی، توزیع عادلانه فشارها بر دوش نسلها .

معیار	شاخص ها	منبع
نیازهای اساسی	شادی، زندگی جمعی، تعاملات اجتماعی	بیتلی (۲۰۰۰)
منابع اجتماعی	همبستگی جامعه، سرمایه اجتماعی	زهره فنی (۲۰۰۶)
فرصت های برابر	دسترسی به فضاهای تفریحی، دسترسی به فعالیت های تفریحی	هو و همکاران (۲۰۰۴)
مشارکت	حضور پذیری فضاهای شهری، احساس ارزشمندی	مک کنزی (۲۰۰۴)
استمرار	کاهش میزان بیکاری، ارتقای درآمد مردمی	موتلاک و همکاران (۲۰۱۳)
ابعاد فرهنگی	یکپارچگی اجتماعی، دوستی بیشتر مردم	ترنر (۱۹۹۸)

مـک کنـزی (۲۰۰۴) ضمـن تعریف پایـداری اجتماعی بـه عنـوان شـرایط مثبـت در جامعـه و فراینـدی کـه بتـوان بـه آن شـرایط دسـتیافت ویژگـی هایـی را بـرای شـرایط و فراینـد برشـمرده کـه شـاخص هـای پایـداری اجتماعی محسـوب میگردنـد، ازجمله برابری دسترسـی بـه خدمـات کلیـدی (بهداشـت، آمـوزش، حمـل ونقـل، مسـکن و اوقـات فراغـت)، برابـری بیـن نسـلی، مشـارکت وسـیع سیاسـی، حـس مالکیـت بـر جامعـه و وجـود سیسـتمی از روابـط فرهنگـی کـه در آن جنبـه هـای مثبت فرهنـگ های دیگران ارزشـمند و مورداحتـرام بوده و انسـجام اجتماعـی حمایت گردد (مـک کنـزی، ۲۰۰۴، ۱۵). در یک دسـته بندی دیگر، مبتنـی بر سـه نظریـه جامعـه شـناختی کارکردگرایی سـاختاری، نیازهای اولیه و سـرمایه اجتماعی (موتلاک و شـوارتس، ۲۰۱۲، ۹) شـاخص هـای پایـداری اجتماعـی را بـه شـاخص هـای عینـی و ذهنی تقسـیم نموده‌اند(جـدول بـالا):

روش شناسی

ایـن پژوهـش از لحاظ هدف یک تحقیـق کاربردی و از نظـر نـوع و ماهیت یـک تحقیـق توصیفی می‌باشـد. با توجـه بـه تخصصی بودن موضـوع از روش، پرسشـنامه بهـره گرفته شـده و همچنین برای گـردآوری و تدوین ادبیـات مربوط به موضوع و بررسـی سـوابق پژوهش، از روش کتابخانه‌ای و فیش برداری اسـتفاده شـد. جامعه آمـاری این پژوهش شـامل کلیه افراد (باشـگاه جوانان) شـهر کـرج بوده و بـرای تعییـن حجم نمونـه از فرمول کوکران محاسـبه شـده که شـامل ۳۸۴ مورد شـد ودر نهایـت پرسشـنامه‌ها بیـن افراد توزیع و سـپس مطالب

جدول۱- پایایی سازه‌های تحقیق

سازه	آلفای کرونباخ	شاخصCR
نیازهای اساسی	۰,۷۳۷	۰,۷۳۵
نیازهای اجتماعی	۰,۸۱۱	۰,۸۱۳
فرصت های برابر	۰,۷۰۹	۰,۷۱۰
مشارکت	۰,۷۵۵	۰,۷۵۶
استمرار	۰,۸۳۵	۰,۸۳۷
نیازهای فرهنگی	۰,۷۹۴	۰,۷۹۵
پایایی تمام گویه ها	۰,۸۳۱	۰,۸۳۴

گـردآوری شـده در پرسشـنامه‌ها براسـاس نـرم افـزار SPSS مـورد تحلیـل و بررسـی قرارگرفـت. همچنیـن بـرای تعییـن روایـی پرسشـنامه‌ها، از شـاخص نسـبت روایـی محتوایـی (CVR) و شـاخص روایـی محتوایی (CVI) اسـتفاده شـد. و در نهایـت بـرای تعیین پایایی پرسشـنامه‌ها از ضریـب آلفای کرونباخ اسـتفاده شـد. همـان طور که در جداول قابل مشـاهده اسـت، ضرایب بالاتـر از مقـدار حداقلی ۰/۶ بیشـتر هسـتند که بیانگر پایایـی مناسـب معرف‌ها اسـت. همچنین بـرای تجزیه و تحلیـل داده‌هـا از آمـار توصیفـی و آمـار اسـتنباطی اسـتفاده شـد. در آمـار توصیفـی پژوهـش بـه بررسـی متغیرهـای تحقیـق از قبیـل میانگیـن، انحـراف معیـار و واریانـس و متغیرهـای جمعیـت شـناختی از قبیـل جنسـیت، سـن، وضعیـت تحصیـلات پرداختـه شـد؛ و پـس از آن در آمـار اسـتنباطی، بـه منظـور بررسـی روایـی پرسشـنامه از تحلیل عاملی تاییـدی و به منظور بررسـی فرضیـات تحقیـق از مـدل سـازی معـادلات

جدول ۲- آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

متغیرها	نیازهای اساسی	نیازهای اجتماعی	فرصتهای برابر	ارتقای مشارکت	استمرار	نیازهای فرهنگی
تعداد	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴
میانگین	۳.۷۱۱۶	۳.۲۵۹۵	۳.۱۵۱۷	۳.۳۲۹۳	۳.۰۸۲۰	۳.۳۲۸۷
میانه	۴.۰۰۰۰	۴.۰۰۰۰	۳.۰۰۰۰	۴.۰۰۰۰	۲.۰۰۰۰	۳.۰۰۰۰
انحراف معیار	۱.۲۲۳۲۷	۱.۵۳۹۹۵	۱.۲۱۵۶۳	۱.۳۵۷۳۷	۱.۴۹۱۴۱	۱.۴۷۲۶۰
واریانس	۱.۴۹۶	۲.۳۷۱	۱.۴۷۸	۱.۸۴۲	۲.۲۲۴	۲.۱۶۹
چولگی	-.۷۰۰	-.۱۸۲	.۰۶۶	-.۱۴۷	.۱۰۱	-.۰۲۸
کشیدگی	-.۵۷۳	-۱.۵۳۵	-۱.۰۷۰	-۱.۳۶۴	-۱.۵۷۱	-۱.۶۲۱
کمترین	۱.۰۰	۱.۰۰	۱.۰۰	۱.۰۰	۱.۰۰	۱.۰۰
بیشترین	۵.۰۰	۵.۰۰	۵.۰۰	۵.۰۰	۵.۰۰	۵.۰۰

ساختاری روش الگویابی معادلات ساختاری (SEM) با کمک نرم افزار SmartPLS ۳ بهره گرفته شد.

یافته های پژوهش

در تجزیه و تحلیل توصیفی اطلاعات ابتدا ویژگی‌های جمعیت شناختی پاسخ‌دهندگان شامل سن، جنسیت، و میزان تحصیلات آنان مورد بررسی قرار گرفته و نتایج بدست آمده در گروه مورد بررسی نشان می‌دهد که حدود ۵۸۱ درصد آزمودنی‌ها مرد و ۴۱,۹ درصد آزمودنی‌ها زن بودند. در گروه مورد بررسی ۷,۹ درصد بیسواد، ۳۳,۵ درصد آزمودنی‌ها زیر دیپلم و ۲۰,۹ درصد دیپلم و ۱۷,۰ درصد فوق دیپلم و ۱۵,۷ درصد لیسانس و ۲,۹ درصد فوق لیسانس و ۲,۱درصد دکترا بودند. همچنین در گروه مورد بررسی۱۳,۵ درصد آزمودنی‌ها زیر ۲۵ سال، ۲۷,۱ درصد آزمودنی‌ها بین۲۵-۳۰سال، ۳۴,۹ درصد آزمودنی‌ها ۳۰-۴۰ سال و ۲۴,۵ درصد آزمودنی‌ها بالای ۴۰ سال سن داشتند.

آمار توصیفی مربوط به متغیرهای تحقیق

در ذیل به بررسی آمار توصیفی متغیرهای تحقیق از جمله میانگین، انحراف معیار و واریانس پرداخته می‌شود.

آمار استنباطی و بررسی فرضیات پژوهش:

تعیین نرمال بودن یا نرمال نبودن با استفاده از آزمون کولموگوروف – اسمیرنوف قبل از اینکه فرضیه های این پژوهش آزمون شوند باید ابتدا از نرمال بودن متغیرها اطمینان حاصل شود. در صورتیکه سطح معناداری از ۰,۰۵ درصد بیشتر باشد متغیر نرمال می‌باشد. در غیر اینصورت داده‌ها غیر نرمال اند. بنابراین با توجه به جدول شماره۳ تمامی متغیرها غیرنرمال می‌باشند.

همبستگی بین متغیرهای مورد مطالعه

از آنجا که یکی از مفروضات استفاده از روابط علی عدم وجود رابطه هم خطی چندگانه بین متغیرها است، ضرایب همبستگی بین متغیرهای به کار رفته در پژوهش، قبل از انجام تحلیل های علی، به منظور بررسی عدم وجود رابطه خطی مشترک چندگانه بین متغیرها محاسبه شد..ضریب همبستگی شدت رابطه و همچنین نوع رابطه (معکوس یا مستقیم) را نشان می‌دهد. بر طبق یافته‌های پژوهش تمامی همبستگی ها مقادیری کمتر از ۰/۸ داشتند، بنابراین وجود رابطه خطی مشترک چندگانه بین متغیرها رد می‌شود.

روایی

روایی همگرا

در روش حداقل مربعات جزئی از متوسط واریانس استخراج شده (AVE) برای محاسبه روایی همگرا سازه‌ها استفاده می‌شود.

همانگونه که در جدول بالا مشاهده می‌کنید مقدار

جدول ۳- نتایج آزمون کولموگروف اسمیرنف برای بررسی فرض نرمال بودن یا غیرنرمال بودن

متغیرها	حجم نمونه	آماره آزمون	P-value
نیازهای اساسی	۳۸۴	۰/۴۳	۰,۰۲۲
منابع اجتماعی	۳۸۴	۰/۳۶	۰,۰۲۸
فرصت های برابر	۳۸۴	۰/۴۵	۰,۰۲۱
مشارکت	۳۸۴	۰/۶۴	۰,۰۴۸
استمرار	۳۸۴	۰/۴۷	۰,۰۳۴
نیازهای فرهنگی	۳۸۴	۰/۵۵	۰,۰۲۱

جدول ۴- روایی همگرایی سازه‌ها

متغیر	متوسط واریانس استخراج (AVE) شده
نیازهای اساسی	۰,۷۴۲۲
نیازهای اجتماعی	۰,۷۳۴۵
فرصت های برابر	۰,۶۶۷۱
ارتقای مشارکت	۰,۸۱۲۵
استمرار	۰,۸۲۰۹
نیازهای فرهنگی	۰,۷۹۹۸

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۵۵ تابستان ۹۸
No.55 Summer 2019

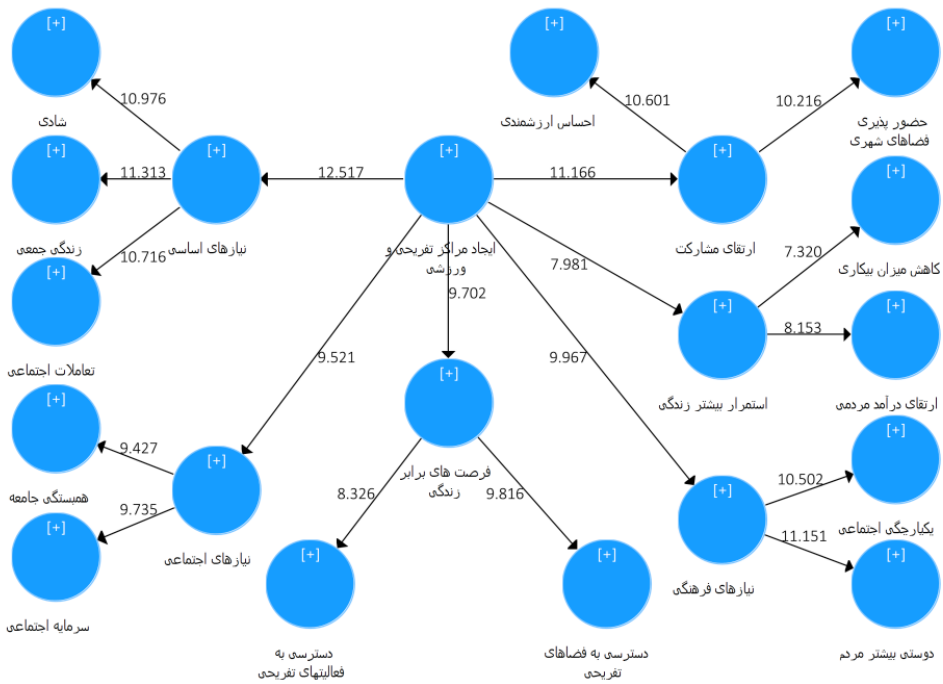

نگاره ۱- اعداد استاندارد سوالات پژوهش

متوسط واریانس استخراج برای متغیرهای این تحقیق بین ۰,۸۲۰۹ و ۰,۶۶۷۱ است که از مقدار حداقلی ۰,۵ بیشتر است که نشان دهنده روایی همگرایی مناسب سازه‌ها است.

تحلیل عاملی تائیدی برای سوالات متغیرهای تحقیق در حالت تخمین استاندارد

قبل از ورود به مرحله آزمون فرضیه های تحقیق، می‌بایست از صحت سوالات مربوط به متغیرهای

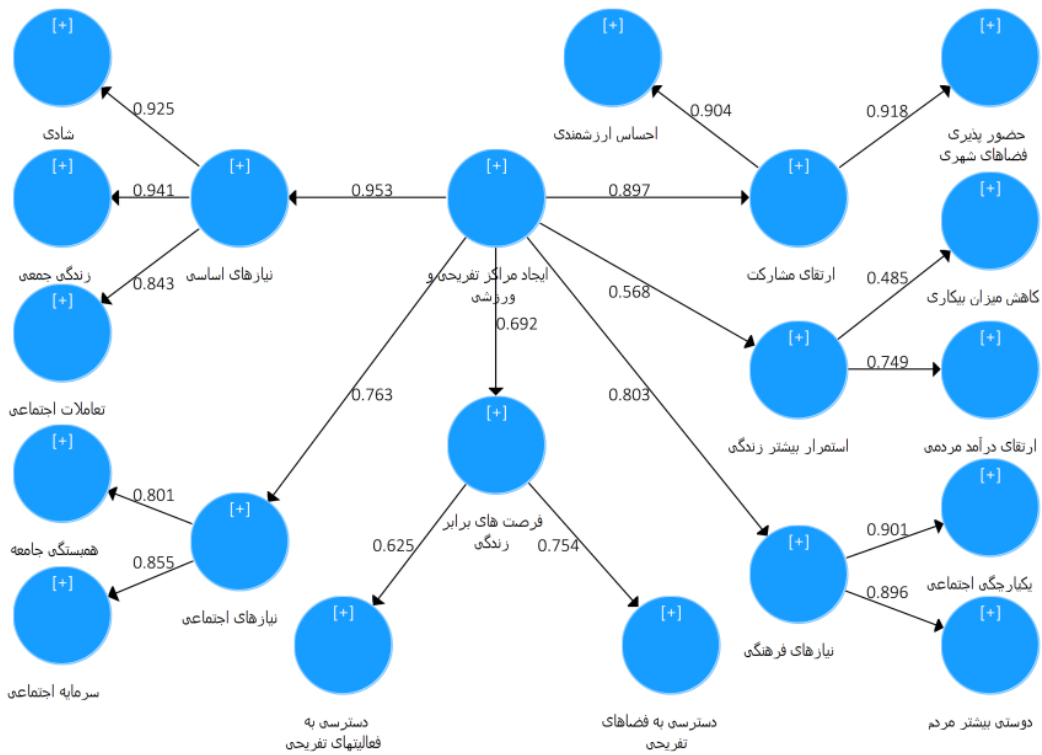

نگاره ۲- اعداد معناداری سوالات پژوهش

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۵۵ تابستان ۹۸
No.55 Summer 2019

تحقیق اطمینان حاصل کرد به همین جهت در این مرحله از تحلیل عاملی تائیدی استفاده می‌شود.

بارهای عاملی شده از اهمیت زیادی در تفسیر نتایج تحلیل عاملی برخوردارند. این بارها نشاندهنده همبستگی بین هر متغیر آشکار (سوالات) و عامل های مربوط به آن است. بسته به اینکه محقق چه میزان دقت را برای حذف سوالات درنظر بگیرد، مقادیر ملاک از ۰/۵ تا ۰/۷ برای بارهای عاملی معرفی شده است اما کمترین سرحد اعلام شده مقدار ۰/۴ است. بدین معنی که سوالات با بارهای عاملی کمتر از ۰/۳ کفایت لازم برای باقی ماندن در مدل را نداشته و باید حذف شوند. همانطور که در مدل ملاحظه می‌کنید تمام اعداد بالای ۰,۳ هستند پس هیچ سوالی حذف نمی‌شود.

تحلیل عاملی تائیدی برای سوالات متغیرهای تحقیق در حالت اعداد معناداری

مقادیر داخل این نمودار روابط بین متغیرهای مکنون (مشاهده نشده) را به جهت معنی داری می سنجد .

با توجه به نگاره ۲در صورتی که ارزش t، بین ۱/۹۶+ و ۱/۹۶- باشد، روابط بین متغیرها در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی دار نخواهد بود، و در صورتی که ارزش t، بزرگتر از ۱/۹۶+ و یا کوچکتر از ۱/۹۶- باشد، روابط بین متغیرها در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی دار خواهد بود، بنابراین در صورتی که مقدار آماره T از ۱,۹۶ بیشتر شود، نشان از صحت رابطه‌ی بین سازه‌ها و در نتیجه تایید فرضیه های پژوهش در سطح اطمینان ۹۵% است که بر این اساس کلیه روابط موجود در مدل معنی دار است.

در نهایت جهت برازش مدل از شاخص GOF استفاده شد. معیار GOF برای برازش مدل کلی ۰/۳۵ محاسبه شده که نشان‌دهنده برازش قوی مدل می‌باشد.

آزمون فرضیات پژوهش

آزمون فریدمن برای اولویت بندی اهمیت عامل ها خروجی اول

جدول۵- معنی داری آزمون فریدمن

شاخص	های	آماری مقادیر محاسبه شده
تعداد پاسخ دهندگان		۳۸۴
آماره کای دو		۳۲۱/۹۹۸
درجه آزادی		۵
Sig		۰/۰۰۰

بدلیل اینکه sig کمتر از ۵ درصد است، H۰ رد شده و ادعای یکسان بودن رتبه (اولویت) این ۶ متغیر پذیرفته نمی‌شود (در جدول درجه آزادی قید می‌شود که ۵ است n-۱:) و می‌توان گفت که این عاملها تفاوت معناداری با یکدیگر دارند.

خروجی دوم

این خروجی آمار توصیفی است که میانگین رتبه های هر متغیر را نشان می‌دهد. هرچقدر میانگین رتبه‌ها بزرگتر باشد، اهمیت آن متغیر بیشتر است که در اینجا نیازهای اساسی، دارای رتبه اول است و استمرار بیشتر زندگی رتبه آخر را دارد.

فرضیه اول: بین ایجاد مراکز تفریحی و ورزشی در شهر کرج و تامین نیازهای اساسی ساکنین کرج رابطه مستقیمی وجود دارد

H۰ : بین ایجاد مراکز تفریحی و ورزشی در شهر کرج و تامین نیازهای اساسی ساکنین کرج رابطه مستقیمی وجود ندارد

H۱: بین ایجاد مراکز تفریحی و ورزشی در شهر کرج و تامین نیازهای اساسی ساکنین کرج رابطه مستقیمی وجود دارد

با توجه به ضریب مسیر متغیر ایجاد مراکز تفریحی و ورزشی در شهر کرج و تامین نیازهای اساسی ساکنین کرج که به مقدار ۰,۹۵۳ همچنین آماره t به مقدار ۱۲,۵۱۷ می‌توان گفت: بین ایجاد مراکز تفریحی و ورزشی در شهر کرج و تامین نیازهای اساسی ساکنین کرج رابطه مستقیمی وجود دارد این فرضیه تایید می‌شود.

فرضیه دوم: بین ایجاد مراکز تفریحی و ورزشی در شهر کرج و تامین نیازهای اجتماعی ساکنین کرج رابطه مستقیمی وجود دارد

H۰ : بین ایجاد مراکز تفریحی و ورزشی در شهر کرج و تامین نیازهای اجتماعی ساکنین کرج رابطه مستقیمی وجود ندارد

H۱: بین ایجاد مراکز تفریحی و ورزشی در شهر کرج و تامین نیازهای اجتماعی ساکنین کرج رابطه مستقیمی وجود دارد

با توجه به ضریب مسیر متغیر ایجاد مراکز تفریحی و ورزشی در شهر کرج و تامین نیازهای اجتماعی ساکنین کرج که به مقدار ۰,۷۶۳ همچنین آماره t به مقدار ۹,۵۲۱ می‌توان گفت: بین ایجاد مراکز تفریحی و ورزشی در شهر کرج و تامین نیازهای اجتماعی ساکنین کرج رابطه مستقیمی وجود دارد این فرضیه تایید می‌شود.

فرضیه سوم: بین ایجاد مراکز تفریحی و ورزشی

جدول۶- اولویت بندی عوامل با استفاده از تحلیل واریانس فریدمن

اولویت	ابعاد	میانگین رتبه
۳	نیازهای فرهنگی	۱۲,۴۰۹
۱	نیازهای اساسی	۱۴,۸۰۰
۴	منابع اجتماعی	۱۲,۳۰۲
۵	فرصتهای برابر	۱۱,۹۶۰
۲	ارتقای مشارکت	۱۲,۵۲۲
۶	استمرار بیشتر زندگی	۸,۸۰۶

در شـهر کـرج و تامیـن فرصتهـای برابر سـاکنین کرج رابطـه مسـتقیمی وجـود دارد

H۰ : بیـن ایجـاد مراکـز تفریحـی و ورزشـی در شـهر کـرج و تامیـن فرصتهـای برابـر سـاکنین کـرج رابطـه مسـتقیمی وجود نـدارد

H۱: بیـن ایجـاد مراکـز تفریحـی و ورزشـی در شـهر کـرج و تامیـن فرصتهـای برابـر سـاکنین کـرج رابطـه مسـتقیمی وجـود دارد

بـا توجه به ضریب مسـیر متغیـر ایجاد مراکـز تفریحی و ورزشـی در شـهر کـرج و تامیـن فرصتهـای برابـر سـاکنین کـرج کـه بـه مقـدار ۰,۶۹۲ همچنیـن آماره t بـه مقـدار ۸,۳۲۶ می‌تـوان گفـت: بیـن ایجـاد مراکز تفریحـی و ورزشـی در شـهر کـرج و تامیـن فرصتهای برابـر سـاکنین کـرج رابطه مسـتقیمی وجـود دارد این فرضیـه تاییـد می‌شـود.

فرضیـه چهـارم: بیـن ایجـاد مراکـز تفریحی و ورزشـی در شـهر کرج و تامین نیازهای فرهنگی سـاکنین کرج رابطه مسـتقیمی وجود دارد

H۰ : بیـن ایجـاد مراکـز تفریحـی و ورزشـی در شـهر کـرج و تامیـن نیازهـای فرهنگی سـاکنین کـرج رابطه مسـتقیمی وجود نـدارد

H۱: بیـن ایجـاد مراکـز تفریحـی و ورزشـی در شـهر کـرج و تامیـن نیازهـای فرهنگی سـاکنین کـرج رابطه مسـتقیمی وجود دارد

بـا توجه به ضریب مسـیر متغیـر ایجاد مراکـز تفریحی و ورزشـی در شـهر کـرج و تامیـن نیازهـای فرهنگـی سـاکنین کـرج کـه بـه مقـدار ۰,۸۰۳ همچنیـن آماره t بـه مقـدار ۹,۹۶۷ می‌تـوان گفـت: بیـن ایجـاد مراکز تفریحـی و ورزشـی در شـهر کـرج و تامیـن نیازهـای فرهنگـی سـاکنین کـرج رابطه مسـتقیمی وجـود دارد ایـن فرضیـه تایید می‌شـود.

فرضیـه پنجـم: بیـن ایجـاد مراکـز تفریحـی و ورزشـی در شـهر کرج و اسـتمرار بیشـتر زندگی سـاکنین کرج رابطه مسـتقیمی وجـود دارد

H۰ : بیـن ایجـاد مراکـز تفریحـی و ورزشـی در شـهر کـرج و اسـتمرار بیشـتر زندگـی سـاکنین کـرج رابطه مسـتقیمی وجود نـدارد

H۱: بیـن ایجـاد مراکـز تفریحـی و ورزشـی در شـهر کـرج و اسـتمرار بیشـتر زندگـی سـاکنین کـرج رابطه مسـتقیمی وجود دارد

بـا توجه به ضریب مسـیر متغیـر ایجاد مراکـز تفریحی و ورزشـی در شـهر کـرج و اسـتمرار بیشـتر زندگـی سـاکنین کـرج کـه بـه مقـدار ۰,۵۶۸ همچنیـن آماره t بـه مقـدار ۷,۹۸۱ می‌تـوان گفـت: بیـن ایجـاد مراکز تفریحـی و ورزشـی در شـهر کـرج و اسـتمرار بیشـتر زندگـی سـاکنین کـرج رابطـه مسـتقیمی وجـود دارد ایـن فرضیـه تاییـد می‌شـود.

فرضیـه ششـم: بیـن ایجـاد مراکـز تفریحی و ورزشـی در شـهر کرج و ارتقای مشـارکت سـاکنین کـرج رابطه مسـتقیمی وجود دارد

H۰ : بیـن ایجـاد مراکـز تفریحـی و ورزشـی در شـهر کـرج و ارتقـای مشـارکت سـاکنین کـرج رابطـه مسـتقیمی وجـود نـدارد

H۱: بین ایجاد مراکز تفریحی و ورزشـی در شـهر کرج و ارتقـای مشـارکت سـاکنین کـرج رابطـه مسـتقیمی وجود دارد

بـا توجه به ضریب مسـیر متغیـر ایجاد مراکـز تفریحی و ورزشـی در شـهر کـرج و ارتقای مشـارکت سـاکنین کـرج کـه بـه مقـدار ۰,۸۹۷ همچنین آمـاره t به مقدار ۱۱,۱۶۶ می‌تـوان گفـت: بیـن ایجـاد مراکـز تفریحـی و ورزشـی در شـهر کـرج و ارتقای مشـارکت سـاکنین کـرج رابطـه مسـتقیمی وجـود دارد این فرضیـه تایید می‌شـود.

از برآینـد جـداول و مدل‌هـای اعـداد اسـتاندارد و معنـاداری چنیـن اسـتنباط می‌شـود کـه نیازهـای اساسـی بیشـترین رابطـه را بـا ایجـاد مراکـز تفریحـی و ورزشـی شـهر کرج داشـته اسـت و اسـتمرار بیشـتر زندگـی کمتریـن رابطـه را بـا ایجـاد مراکـز تفریحی و ورزشـی شـهر کـرج داشـته اسـت.

تحلیل یافته ها:

چنانچـه از یافتـه هـا بـر مـی آید، مشـخص اسـت که مراکـز تفریحـی و ورزشـی نقـش بسـزایی در تبدیـل

شـهر کـرج بـه شـهری خودکفـا دارنـد. ایـن مراکـز بـا توجـه بـه ماهیـت خود قـدرت مشـارکت و زیسـت پذیـری شـهری را بـالا می برنـدو باعث تأمین درسـت و نیازهـای شـهروندان مـی شـوند. شـهروندان در ایـن فضاها از طریق درسـت به نیازهای اساسـی خود پاسـخ مـی دهنـد و حـس شـهروندی راتجربـه مـی کننـد. همچنیـن ایـن گونـه فضاهـا اساسـا ماهیتـی اجتماعی دارنـد و تعامـلات اجتماعـی و فرصـت تجربـه زندگـی اجتماعـی را بـرای شـهروندان فراهـم مـی آورنـد کـه خـود از ضروریات زندگی شـهری اسـت. یکـی دیگر از چالـش های زندگی شـهری مسـئله دسترسـی برابر به موقعیـت هـای مکانی اسـت. وجود مکان های ورزشـی تفریحـی کلان مقیـاس را بایـد بـدون شـک یکـی از اصلـی تریـن راهبردهـای ارتقـای برابـری دانسـت کـه امـکان دسترسـی مشـترک بـه فرصـت هـای تفریحی را بـرای عمـوم شـهروندان فراهـم مـی آورد. در ایـن فضاهـا شـهروندان در کنار تعاملات شـهری به نیازهای فرهنگـی خـود پاسـخ مـی گوینـد. در نتیجـه عجیـب نیسـت اگـر وجـود چنیـن فضاهایـی احسـاس زندگی شـهری و شـهروندی را به سـاکنین کـرج تزریق نموده و موجـب اسـتمرار بیشـتر آنهـا به زندگی در این شـهر شوند.

بحث و نتیجه گیری

بـا توجـه بـه دسـت آوردهـای ایـن پژوهـش می‌تـوان ادعـا کـرد کـه افـزودن امکانـات تفریحـی و ورزشـی یکـی از اصلـی تریـن اقداماتـی اسـت کـه می‌تـوان در خصـوص تبدیـل شـهر کـرج بـه یکـی از شـهر هـای فعـال انجـام داد چـرا کـه در حـال حاضر شـهر کرج از پدیـده تبدیـل شـدن بـه شـهر خوابگاهی رنـج می‌برد همچنین با سـرمایه گذاری روی کشـاورزی ان و برنامه ریـزی منظـم بـرای بهـره بـرداری ان می‌تـوان در خود کفایـی ان گام برداشـت. یکـی از علـل تبدیـل کرج به یک شـهر خوابگاهی نبود امکاناتی اسـت که این شـهر در حـال حاضـر از آن هـا بی بهره اسـت، امکاناتی نظیر فضاهـای ورزشـی و تفریحـی که بـر اسـاس یافته های ایـن پژوهـش می‌توانـد تـا حـد زیـادی بـه جلوگیـری از هـدر رفـت سـرمایه هـای انسـانی ایـن شـهر کمک کند و باعث شـود تا بسـیاری از سـفرهای غیر ضروری سـاکنین شـهر کرج از این شـهر به تهران برای فعالیت هـای تفریحـی از بین بـرود. نتایـج این پژوهش نشـان می‌دهـد که ایجاد امکانات و خدمات ورزشـی در شـهر کـرج می‌توانـد باعث افزایـش رضایت جوانان این شـهر از شـرایط ایـن شـهر باشـد و دلبسـتگی و تعلـق خاطر آنـان را افزایـش دهد، مسـئله‌ای که در حـال حاضر در ایـن شـهر وجود نـدارد و پیامدهـای ان را می‌تـوان در قالـب مولفـه هایـی نظیر نداشـتن تعلق خاطـر و حس مـکان و همچنیـن امنیـت فضاهـای شـهری این شـهر مشـاهده کـرد حـال آنکـه مسـئله اصلـی کـه کـرج با آن مواجـه اسـت بسـیار بزرگ تـر از این موارد اسـت و ریشـه در خوابگاهـی شـدن این شـهر دارد.

منابع:

۱. ابراهیـم زاده، عیسـی و نگهبـان مـروی، محمـد (۱۳۸۳)، «تحلیلـی بر شهرنشـینی و جایگاه شـهرهای جدیـد در ایـران»؛ تحقیقات جغرافیایی، شـماره پیاپی ۷۵

۲. استروفسـکی، واتسـلاف (۱۳۸۷)، «شهرسـازی معاصـر از نخسـتین سرچشـمه هـا تـا منشـور آتـن»؛ ترجمـه لادن اعتضـادی، تهـران: مرکز نشـر انتشـارات دانشـگاهی.

۳. اعتمـاد، گیتـی (۱۳۹۱)، «مالکیـت مسـکن و تأثیـر آن در سـازما نیابـی فضـای شـهری»؛ مجلـه معماری و شهرسازی، شـماره ۹

۴. اعتمـاد، گیتـی (۱۳۷۶)، «تفـاوت اهـداف اولیـه و نتایـج حاصلـه از احـداث شـهرهای جدیـد و علل آن»؛ مجموعـه مقـالات ارائـه شـده در سـمینار شـهرهای جدیـد اصفهـان، تهـران: شـرکت عمـران شـهرهای جدیـد.

۵. امکچـی، حمیـده (۱۳۸۳)، «شـهرهای میانـی و نقـش آنهـا در چهارچـوب توسـعه ملی»؛ تهـران: مرکز مطالعـات و تحقیقـات شهرسـازی و معمـاری ایـران.

۶. پوراحمـد، احمـد (۱۳۸۰)، «آمایـش سـرزمین و ایجـاد تعـادل در نظـام فضایی شـهری کشـور»؛ مجله

دانشـکده ادبیـات و علـوم انسـانی دانشـگاه تهـران.
۷. تبریـزی، جـلال (۱۳۸۴)، «نگاهـی بـه مبانی نظری سـاخت شـهرهای جدیـد در ایـران»؛ مجموعه خلاصه مقـالات همایـش بین المللی شـهرهای جدیـد، تهران: شـرکت عمـران شـهرهای جدید.
۸. حسـامیان، فـرخ و اعتمـاد، گیتـی و حائـری، محمدرضـا (۱۳۸۸)، «شهرنشـینی در ایـران»؛ تهـران: انتشـارات آگاه.
۹. دانشـپور، زهره (۱۳۷۳)، «بررسـی و تحلیل قیاسـی شـهرهای جدید در کشـورهای توسـعه یافته و در حال توسـعه»؛ مجموعـه مقالات شـهرهای جدیـد، فرهنگی جدید در شهرنشـینی،تهران: انتشـارات شـرکت عمران شـهرهای جدید.
۱۰. رفیعی، مینو (۱۳۸۶)، «مسـکن و درآمد در تهران (گذشـته- حـال- آینـده)»، تهـران: مرکـز تحقیقـات شهرسـازی و معمـاری ایران.
۱۱. رهنمایـی، محمدتقـی و شـاه حسـینی، پروانـه (۱۳۸۷)، «فراینـد برنامه ریزی شـهری ایـران»؛ تهران: سـازمان مطالعـه و تدوین کتب علوم انسـانی دانشـگاه ها (سـمت)
۱۲. زبردسـت، اسـفندیار (۱۳۸۹)، «انـدازه شـهر»؛ تهـران: مرکـز مطالعـات و تحقیقـات شهرسـازی و معمـاری ایـران.
۱۳. زبردسـت، اسـفندیار و جهانشـاه لو، لیلا، (۱۳۸۹)، «بررسـی عملکـرد شـهر جدیـد هشـتگرد در جـذب سـرریز جمعیت»؛ مجله جغرافیا و توسـعه، شـماره ۱۰
۱۴. زیـاری، کرامت الـه (۱۳۸۶)، «اصـول و روش های برنامـه ریزی منطقـه‌ای»؛ یزد: دانشـگاه یزد.
۱۵. زیـاری، کرامـت الـه (۱۳۸۷)، «برنامـه ریـزی شـهرهای جدیـد»؛ تهـران: سـمت.
۱۶. سرمسـت، بهـرام و زالـی، نـادر (۱۳۸۹)، «انتظـام فضایی شـبکه شـهری و برنامه ریزی جمعیتـی در افق ۱۴۰۰»، مطالعـه مـوردی آذربایجان؛ فصلنامه مطالعات راهبردی.
۱۷. شـکویی، حسـین (۱۳۵۳)، «شـهرکهای جدیـد»؛ تبریـز: دانشـگاه تبریز.
۱۸. صرافـی، مظفر (۱۳۹۶)، «ضرورت تدوین سیاسـت ملـی شهرنشـینی بـرای موفقیـت شـهرهای جدیـد در ایـران»؛ مجموعـه مقـالات ارائـه شـده در سـمینار شـهرهای جدیـد، فرهنگـی جدیـد در شهرنشـینی، تهـران: انتشـارات شـرکت عمـران شـهرهای جدیـد.
۱۹. قربانـی، رسـول (۱۳۸۹)، «ارزیابـی عوامـل مؤثـر بـر جمعـی تپذیـری شـهر جدیـد سـهند»؛ مجموعـه مقـالات ارائـه شـده در سـمینار شـهرهای جدیـد – اصفهـان، تهـران: شـرکت عمـران شـهرهای جدیـد.
۲۰. قرخلـو، مهـدی و پناهنـده خواه، موسـی (۱۳۹۲)، «ارزیابـی عملکـرد شـهرهای جدید در جـذب جمعیت کلان شـهرها مطالعـه مـوردی: شـهرهای جدیـد اطـراف». تهـران؛ مجلـه پژوهـش هـای جغرافیـای انسـانی، شـماره ۶۷
۲۱. مرلـن، پیـر (۱۳۹۵)، «نوشـهرها»؛ ترجمـه رضـا قیصریـه، تهـران: نشـر فضا.
۲۲. مشـهدیزاده دهاقانـی، ناصـر (۱۳۸۶)، «تحلیلی از ویژگـی هـای برنامـه ریـزی شـهری در ایـران»؛ تهران: دانشـگاه علـم و صنعـت ایران.
۲۳. نظریـان، اصغـر (۱۳۷۴)، «جغرافیـای شـهری ایـران»؛ تهـران: پیـام نـور.
۲۴. هیراسـکار، جـی. کـی (۱۳۷۶)، «درآمـدی بـر مبانـی برنامه ریزی شـهری»؛ ترجمه محمد سـلیمانی و احمدرضـا یکانـی فـرد؛ تهـران: انتشـارات جهـاد دانشـگاهی.

References:

25. Ebrahimzadeh, I., and Negahban Marwi, M. (2004). An Analysis of Urbanization and the Status of New Cities in Iran; Geographic Research, issue No. 75.

26. Ostrowski, W. (2008). L'urbamisme contemporiam des origines o'la charte d' Athenes; translated by Ladan Etemadi, Tehran: Center for the Publishing of Academic Publications.

27. Etemad, G. (2012). Housing Ownership and Its Influence in Urban Space Exploration, Architecture and Urbanism Magazine, No. 9.

28. Etemad, G. (1997). Differences in primary goals and results of the construction of new cities and causes; Proceedings presented at the Seminar on New Towns in Isfahan, Tehran: Civil Society Development of New Towns.
29. Amakchi, H. (2004). Middle cities and their role in the framework of national development; Tehran: Center for Urban and Architectural Studies of Iran.
30. Pour Ahmad, A. (2001). Land administration and balancing in the urban space system of the country; Journal of Faculty of Literature and Humanities of Tehran University.
31. Tabrizi, J. (2005). A look at the theoretical foundations of the construction of new cities in Iran; Summary of articles of the International Conference on New Towns, Tehran: Civil Society Development on New Towns.
32. Hesamian, F. and Etemad, G. and Haeri, M. R. (2009). Urbanization in Iran; Tehran: Aqah Publication.
33. Daneshpour, Z. (1994). Convergent analysis of new cities in developed and developing countries; Proceedings of New Cities, New Culture in Urbanization, Tehran: Publications of Urban Development Companies.
34. Rafiei, M. (2007). Housing and Income in Tehran (Past, Present, Future), Tehran: Iranian Center for Urban & Architecture Research.
35. Rahnemaei, M. T. and Shah Hosseini, P. (2008). Urban Planning Process in Iran; Tehran: Organization for the Study and Compilation of Humanities Books of Universities (Samt).
36. Zebardast, E. (2010). City Size; Tehran: Center for Urban and Architectural Studies and Research.
37. Zebardast, E. and Jahanshah Lou, L. (2010). A review of the performance of the new city. Hashtgerd to absorb population overnight; Geography and Development Magazine, No. 10.
38. Ziyari, K. (2007). Principles and Methods of Regional Planning; Yazd: Yazd University.
39. Ziyari, K. (2008). Planning of New Towns; Tehran: Samt.
40. Sarmast, B. and Zali, N. (2010). Urban Network Planning and Demographic Planning in Horizon of 1400; Case Study of Azerbaijan; Strategic Studies Quarterly.
41. Shokouei, H. (1974). New Towns; Tabriz: Tabriz University.
42. Sarrafi, M. (2017). The Necessity of Developing a National Urbanization Policy for the Success of New Towns in Iran; Proceedings of the Seminar on New Towns, New Cultures in Urbanization, Tehran: Publications of Omran Towns.
43. Ghorbani, R. (2010). Evaluation of factors affecting the population density of the new city of Sahand; Proceedings presented at the Seminar on New Towns - Isfahan, Tehran: Civil Society Development of New Towns.
44. Ghorkhlou, M. and Panahendehkhah, M. (2013). Evaluation of the performance of new cities in attracting macro-urban populations. Case study: New towns around. Tehran, Journal of Human Geography Research, No. 67.
45. Marlene, P. (2016). New cities; Translation by Reza Qaiserieh, Tehran: Faza Publishing.
46. Mashhadizadeh Dehaghani, N. (2007). An Analysis of Urban Planning Features in Iran; Tehran: Iran University of Science and Technology.
47. Nazarian, A. (1995). Urban Geography of Iran; Tehran: Payam-e- Noor.
48. Hieraskar, J. K (1997). Income on the Basis of Urban Planning; Translated by Mohammad Soleimani and Ahmad Reza Nahani Fard; Tehran: Jahad Daneshgahi Press.
49. Atash, F. and Shirazi beheshtiha Y.S. (1998). "NEW TOWN AND THEIR PRACTICAL CHALLENGES: the experience of Pooled shahr in Iran", habitat international, Vol. 22, No2.
50. Beatley, T. (2000). "Green urbanism: learning from European cities". Island Press. Washington, D.C., California.

51. Fanni, Z. (2006). "Cities and urbanization in Iran after the Islamic Revolution", Cities,Vol. 23, No.3.

52. Hui, E. and Lam, M. (2004). "A study of commuting patterns of new town residents in Hong Kong". Habitat International, Vol. 19, No.4.

53. Mckenzie, S. (2004). Social Sutainable: Towards some definitions, Hawke Research Institute, University of South Australia: http://www.hawkecentre.unisa.edu.au/institute/

54. Turner, R.K. (1988). Sustainable Environmental Management, Belhaven, London.

55. Mutlak, N. and Schwarze, R. (2013). Elements of a theory of social sustainability. Taking stock of social science approaches, unpublished manuscript (available from the authors): https://www.researchgate.net/publication/259465973.